

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2024-41-11>

УДК (UDC): 504.14:37](063)"2024"

Н. В. МАКСИМЕНКО, д-р географ. наук, проф.,
завідувачка кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи
e-mail: maksymenko@karazin.ua ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7921-9990>
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна

А. А. ГРЕЧКО
аспірантка кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи
e-mail: a.a.hrechko@karazin.ua ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9987-2586>
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна

ПРО ПРОВЕДЕННЯ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМАЛЬНОЇ І НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ З МОНІТОРИНГУ ДОВКІЛЛЯ ТА ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ»

26 квітня 2024 року в Каразінському навчально-науковому інституті екології відбулася ІІІ Міжнародна інтернет-конференція «Актуальні проблеми формальної і неформальної освіти з моніторингу довкілля та заповідної справи», яку організувала кафедра екологічного моніторингу та заповідної справи. На конференції було заслухано доповіді за наступними темами: Вплив військових дій на довкілля та шляхи повоєнної ревіталізації природних комплексів; Проблеми та перспективи розвитку заповідної справи в Україні і світі; Моніторинг довкілля: наука, освіта, практика; Формальна та неформальна освіта у заповідній справі; Чорнобильська катастрофа: наслідки трагедії і застереження на майбутнє. Особливу увагу заслуговують три доповіді-презентації сертифікатних освітніх програм ННІ екології Каразінського університету (доповідачі О. Гололобова, А. Клещ та С. Бурченко).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *формальна освіта, неформальна освіта, заповідна справа, моніторинг, повоєнне відновлення, Чорнобильська трагедія, перспективи розвитку заповідної справи, сертифікатні програми*

Як цитувати: Максименко Н. В., Гречко А. А. Про проведення ІІІ міжнародної інтернет-конференції «Актуальні проблеми формальної і неформальної освіти з моніторингу довкілля та заповідної справи». *Людина та довкілля. Проблеми неоекології*. 2024. Вип. 41. С. 143 - 147. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2024-41-11>

In cites: Maksymenko, N. V., & Hrechko, A. A. (2024). About holding the III International Internet conference «Current issues of Formal and Non-Formal Education in Environmental Monitoring and Conservation». *Man and Environment. Issues of Neoeology*, (41), 143 – 147. <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2024-41-11> (in Ukrainian)

В квітні 2024 року вже традиційно відбулася ІІІ Міжнародна інтернет-конференція «Актуальні проблеми формальної і неформальної освіти з моніторингу довкілля та заповідної справи», яку організовано кафедрою екологічного моніторингу та заповідної справи навчально-наукового інституту екології. Цього року конференцію присвячено обговоренню наступних питань:

• Вплив військових дій на довкілля та шляхи повоєнної ревіталізації природних комплексів.

• Проблеми та перспективи розвитку заповідної справи в Україні і світі.

• Моніторинг довкілля: наука, освіта, практика.

• Формальна та неформальна освіта у заповідній справі.

• Чорнобильська катастрофа: наслідки трагедії і застереження на майбутнє.

В конференції приймали участь 86 осіб, з них на захід змогли бути присутніми 54 – представники України та Чехії, в тому

числі працівники освітніх установ: Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, ХНУ імені В. Н. Каразіна, Західноукраїнський національний університет, ДНУ імені Олеса Гончара, Національний університет «Києво-Могилянська академія», Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка, ЛНУ імені Івана Франка, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Національний університет водного господарства та природокористування, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Національний лісотехнічний університет України, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Комунальний заклад Київської обласної ради «Центр дітей та юнацтва Київщини». Також були присутні науковці науково-дослідних установ: Науково-дослідний інститут меліорації та охорони ґрунтів (м. Прага), Інститут екології Карпат НАН України, ДП «Бар'єр» і ТОВ (ТОВ «БЦРЕМСЕРВІС»). Традиційно до участі приєдналися представники природно-заповідного фонду України: НПП «Святі гори», НПП «Бойківщина», НПП «Голосіївський», НПП «Північне Поділля», НПП «Слобожанський».

Конференція вже традиційно зацікавила учасників з різних куточків України, в цьому році це такі міста: Харків, Дніпро, Тернопіль, Львів, Київ, Умань, Біла Церква, Кременчук.

Ключовою доповіддю, що висвітлювала тему ролі екологічної освіти в реалізації

Європейського зеленого курсу став виступ Ачасової Алли, наукового співробітника Науково-дослідного інституту меліорації та охорони ґрунтів відділу ґрунтових досліджень у Празі, Чеська республіка (рис. 1а).

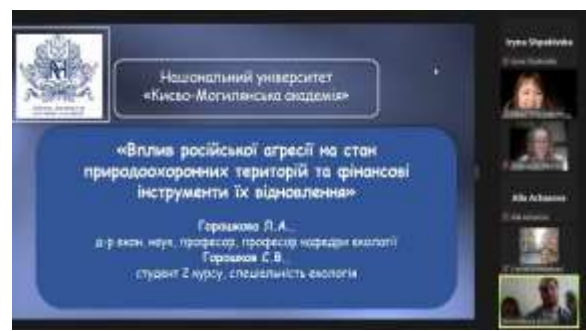
Особливу увагу учасники конференції присвятили секції «Вплив військових дій на довкілля та шляхи повоєнної ревіталізації природних комплексів» враховуючи сучасні реалії кожен поділився своїм баченням наслідків військової агресії РФ на природно-заповідний фонд та компоненти довкілля. Попри різницю у підходах щодо визначення найуразливіших компонентів довкілля всі прийшли до загальної згоди щодо того, що необхідним є початок дій по відновленню територій ще до завершення війни, важливо здійснювати моніторинг на деокупованих територіях, намагатися реалізовувати дистанційні спостереження за територіями, що знаходяться під окупацією.

Потужною групою представлені дослідження кафедра екології Національного університету «Києво-Могилянська академія» під керівництвом проф. Горошкової Л. А. (рис.1б). Значна кількість їх робіт стосувались оцінки впливу військових дій на довкілля та його довгострокові наслідки в різних регіонах (доповідачі Гераськова Діана, Трохименко Ганна, Горошков Станіслав, Корнійчук Юлія, Менакер Артем, Скринченко Каріна, Маслов Денис, Варіничко Валерія).

Родзинкою пленарного засідання стала презентація сертифікованих освітніх програм Каразінського навчально-наукового інституту екології: «3D моделювання в ландшафтному дизайні у SketchUp», «Управління екологічною діяльністю та екологічна документація підприємства» та «Веб-те-

а)

б)

Рис. 1 – Представлення доповідей на конференції

Fig. 1 – Presenting papers at the conference

хнології та інформаційне забезпечення у заповідній справі». Жваве обговорення викликали виступи та багато питань щодо можливостей долучитись до навчання за сертифікованими програмами.

Сертифікатна програма – встановленої тривалості комплекс навчальних компонент, що надає можливість набути практичні уміння, навички, поглиблені знання та інші компетентності, необхідні для професійної діяльності, успішної самореалізації або як доповнення у межах певних спеціальностей до освітніх програм із метою задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти університету й зовнішніх зацікавлених осіб, тобто слухачів.

Таким чином з урахуванням особистісних потреб є можливість забезпечення права на безперервне навчання, згідно пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки. Сертифікатні програми, які були представлені кафедрою екологічного моніторингу та заповідної справи націлені на підвищення кваліфікації як працівників об'єктів природно-заповідного фонду так і фахівців-екологів.

Так, сертифікатна програма «Управління екологічною діяльністю та екологічна

документація підприємства» (доповідач Бурченко С.В.) спрямована на формування знань щодо теоретичних та практичних основ управління в екологічній діяльності суб'єктів господарювання, формування навичок збору, обробки та подачі екологічної інформації підприємства до Державної служби статистики та відповідних органів у сфері екологічного управління (рис. 2а).

Метою програми «3D моделювання в ландшафтному дизайні у SketchUp» (доповідач Гололобова О.О.) є засвоєння особливостей програмного інструменту SketchUp та формування навичок 3D моделювання в SketchUp для завдань ландшафтного дизайну (рис. 2б). Програма розрахована на задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (PhD) рівнів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна та зовнішніх слухачів, які бажають вивчити додаткову інформацію та сформувати компетентності, необхідні для розв'язання завдань у галузі 3D моделювання в ландшафтному дизайні за допомогою сучасного програмного інструменту SketchUp.

Рис. 2 – Презентація сертифікованих освітніх програм Каразинського навчально-наукового інституту екології:

- а) «Управління екологічною діяльністю та екологічна документація підприємства»
 б) «3D моделювання в ландшафтному дизайні у SketchUp»

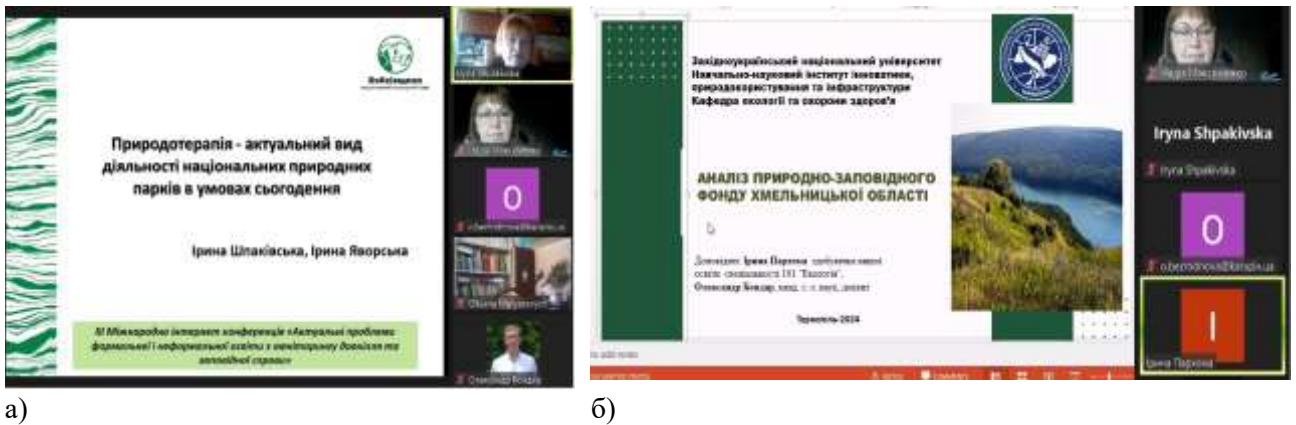
Fig. 2 – Presentation of the certified educational programs of the Karazin Institute of Environmental Sciences:

- а) “Management of environmental activities and environmental documentation of the enterpris”
 б) “3D modeling in landscape design in SketchUp”

Сертифікатна програма «Веб-технології та інформаційне забезпечення у заповідній справі» (доповідачка Клещ А.А.) покликана сформувати в здобувачів належний рівень практичних умінь із розробки, оптимізації та адміністрування та інформаційного забезпечення веб-ресурсів природоохоронної тематики, достатнього для ефективного брендингу заповідних об'єктів, а також

просування їх туристично-рекреаційних послуг у мережі інтернет.

Жваву дискусію під час проведення конференції викликала доповідь «Природотерапія – актуальний вид діяльності національних природних парків в умовах сьогодення» (рис. 3а). В межах доповіді учасники конференції познайомились з новим поняттям серед фахівців реабілітологів та психологів.

а) б) **Рис. 3** – Доповіді секції «Проблеми та перспективи розвитку заповідної справи в Україні і світі»

Fig. 3 - Presentations of the section "Problems and prospects of the development of protected area management in Ukraine and the world"

Представлено кейс НПП «Бойківщина», який передбачає горотерапію для військовослужбовців, їх дружин чи наречених. Виїзди передбачають прогулянки та стабілізаційні сесії на природі, майндфулнес (усвідомлена присутність), сенсорну усвідомленість, коло спілкування, залучення учасників у процес розвитку системи допомоги за принципом «рівний-рівному», прийняття викликів та перешкод, релаксацію та відновлення. Групу супроводжуватиме кваліфікований гід-еколог та психолог, який має великий досвід роботи з травмою війни та втратою. Всім

учасникам дуже сподобалась така ідея для допомоги в реабілітації наших військових.

Секцію «Проблеми та перспективи розвитку заповідної справи в Україні і світі» ознаменували дослідження цьогорічних випускників кафедри екологічного моніторингу та заповідної справи, які здійснювали оцінку динаміки розвитку об'єктів природно-заповідного фонду та порівнювали області нашої держави між собою. До роботи цієї секції долучилися представники Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка (рис. 3б), які розгляда-

Рис. 4 – Збірник матеріалів конференції та сертифікат учасника
Fig. 4 - Collection of conference materials and certificate of participation

ли питання оптимізації ПЗФ та розглядали проблеми ефективного заповідання територій, Львівського національного університету імені Івана Франка з проблематикою географізації природо-заповідного фонду, Національного університету водного господарства та природокористування з проблематикою поширення геотуризму, представники Західноукраїнського національного університету розглядали питання розширення ПЗФ, а науковці Національного університету «Києво-Могилянська академія» зосередили свою увагу на ревіталізації об'єктів ПЗФ після війни.

Учасники секції «Моніторинг довкілля: наука, освіта, практика» сконцентрували увагу не тільки на стані довкілля, а й на сучасних засобах для проведення моніторингу. Значну

частину доповідей секції присвячено моніторингу стану компонентів і комплексів довкілля різних об'єктів природо-заповідного фонду.

Конференція відбулася на роковини Чорнобильської трагедії, тому цього року створено секцію «Чорнобильська катастрофа: наслідки трагедії і застереження на майбутнє». В межах секції розглянуто вплив на здоров'я людей, феномен «Рудого лісу», та перспективи змін зони відчуження.

Всі учасники прийшли до омріяного висновку щодо спільного бажання провести наступну зустріч в очному форматі. Після проведення конференції всім учасникам розіслано збірник матеріалів конференції та сертифікати учасника (рис. 4).

Актуальні проблеми формальної і неформальної освіти з моніторингу довкілля та заповідної справи : тези доповідей III Міжнародної Інтернет-конференції (м. Харків, 26 квітня 2024 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. URL: <https://ecology.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/06/akt-probl-form-i-neform-osv-z-monit-dovk-ta-zapov-spr-2024.pdf>

Стаття надійшла до редакції 06.05.2024

Стаття рекомендована до друку 27.05.2024

N. V. MAKSYMENKO, DSc (Geography), Prof.,

Head of the Department of Environmental Monitoring and Protected Areas Management
e-mail: maksymenko@karazin.ua ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7921-9990>

*V. N. Karazin Kharkiv National University,
4, Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine*

A. A. HRECHKO

PhD student of the Department of Environmental Monitoring and Protected Areas Management
e-mail: a.a.hrechko@karazin.ua ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9987-2586>

*V. N. Karazin Kharkiv National University,
4, Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine*

ABOUT HOLDING THE III INTERNATIONAL INTERNET CONFERENCE “CURRENT ISSUES OF FORMAL AND NON-FORMAL EDUCATION IN ENVIRONMENTAL MONITORING AND CONSERVATION”

On April 26, 2024, the the Karazin Institute of Environmental Sciences hosted the III International Internet Conference "Current issues of Formal and Non-Formal Education in Environmental Monitoring and Conservation", organized by the Department of Environmental Monitoring and Conservation. The conference featured presentations on the following topics: The impact of military operations on the environment and ways of post-war revitalization of natural complexes; Problems and prospects of reserve management in Ukraine and the world; Environmental monitoring: science, education, practice; Formal and non-formal education in reserve management; The Chernobyl disaster: consequences of the tragedy and warnings for the future. Three reports-presentations of the certificate educational programs of the Institute of Ecology of Karazin University (speakers O. Gololobova, A. Kleshch and S. Burchenko) deserve special attention.

KEYWORDS: formal education, non-formal education, nature conservation, monitoring, post-war restoration, Chernobyl tragedy, prospects for the development of nature conservation, certificate programs

Current issues of Formal and Non-Formal Education in Environmental Monitoring and Conservation: abstracts of III International Internet conference (2024, Apr 26). Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, Retrieved from <https://ecology.karazin.ua/wp-content/uploads/2024/06/akt-probl-form-i-neform-osv-z-monit-dovk-ta-zapov-spr-2024.pdf>

The article was received by the editors 06.05.2024

The article is recommended for printing 27.05.2024